

Závery monitorovacej skupiny na Slovensku z pohľadu justície

„Monitorovacia skupina neartikulovala žiadne obavy týkajúce sa činnosti a fungovania súdnej rady a ani obavy z nového režimu disciplinárneho súdnictva, ktorý je momentálne v legislatívnom procese.“

Monitorovacia skupina pre demokraciu, právny štát a základné práva (DRFMG) Výboru Európskeho parlamentu pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (LIBE) navštívila v dňoch 2. a 3. júna 2025 Bratislavu, aby sa oboznámila so stavom právneho štátu a demokracie na Slovensku.

Zo zverejnených informácií vyplýva, že návšteva bola zorganizovaná po zverejnení najnovšej správy Európskej komisie o právnom štáte v júli 2024. Pre úplnosť sa žiada uviesť, že Súdna rada Slovenskej republiky uznesením č. 324/2024 zo dňa 19.9.2024 po prerokovaní Správy Európskej komisie o právnom štáte na Slovensku zo dňa 24.7.2024 konštatovala, že správa je neobjektívna a neodráža skutočný stav právneho štátu na Slovensku. Súdna rada správe Európskej komisie vytkla viaceré nedostatky, konkrétne že

- ignoruje stanovisko členov súdnej rady zo dňa 6.2.2024 poskytnuté v rámci konzultácie s Európskou komisiou, týkajúce sa potreby zmeny trestnej politiky štátu, zrušenia Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ustanovenia § 363 a nasl. Trestného poriadku, nezávislosti členov súdnej rady, problémov súvisiacich s novou súdnou mapou;
- nezohľadňuje rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky týkajúce sa tém, ktoré boli predmetom konzultácie;
- nesprávne interpretuje novú právnu úpravu ustanovení týkajúcich sa trestného činu ohýbania práva;
- viaže v rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky boj proti korupcii na existenciu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a na obmedzenie oprávnenia generálneho prokurátora rušiť právoplatné rozhodnutia v prípravnom konaní;
- nereflektuje na alarmujúci stav výkonu súdnictva po zmene súdnej mapy;
- neobsahuje dôvody odvolania predsedu súdnej rady z funkcie predsedu a pravdivé dôvody odstúpenia predsedu Špecializovaného trestného súdu.

Súdna rada v prílohe uvedeného uznesenia prijala 27 stranové stanovisko s vecnými a odbornými argumentami identifikujúcimi nepresnosti v správe Európskej komisie.¹

Po preložení tohto uznesenia a stanoviska súdnej rady do anglického jazyka a jeho zaslaní do Európskej komisie sa na pozvanie predsedníčky súdnej rady nedostavil nik z Európskej komisie na zasadnutie, na ktorom bola správa prerokúvaná a ani na ďalšie zasadnutia. Tým pádom závažné nedostatky v správe Európskej komisie ostali neodstránené a nevysvetlené.

¹ <https://zasadnutia.sudnarada.sk/data/att/16642.pdf>

Z tlačovej konferencie monitorovacej skupiny odvysielanej 3.júna 2025 vyplynuli viaceré závery. V prvom rade bola monitorovacou skupinou pozitívne hodnotená konštruktívna komunikácia pri konzultáciách s partnermi na Slovensku a atmosféra založená na rešpekte.

Monitorovacia skupina na tlačovej konferencii a ani v následnej tlačovej správe neartikulovala žiadne obavy týkajúce sa činnosti a fungovania súdnej rady a ani obavy z nového režimu disciplinárneho súdnictva, ktorý je momentálne v legislatívnom procese, a ktorému sa autorka venovala v predchádzajúcom príspevku.²

Na Slovensku sa teda v dôsledku nového disciplinárneho režimu sudcov a výkonu kompetencií súdnej rady právny štát nerúca. Práve naopak, garancie nezávislosti súdnej moci v podobe dvojínštančnosti disciplinárneho konania sudcov sa posilnia. Súdna rada evidentne pracuje tak, ako sa podľa európskych štandardov očakáva, v úzkej spolupráci s Európskou sieťou súdnych rád a zahraničnými partnermi.

Vo vzťahu k všeobecnej atmosfére v spoločnosti a špeciálne ku komunikácii smerom k sudcom na tlačovej konferencii monitorovacej skupiny odznelo, že označenie konkrétneho sudcu a ataky na neho v súvislosti s jeho rozhodovacou činnosťou sú neprípustné.

Z rozhodovacej činnosti súdnej rady vyplýva, že súdna rada na pravidelnej báze reaguje na tento jav v spoločnosti a zaoberá sa výrokmi nielen politikov (koaličných aj opozičných), ale aj predstaviteľov médií, účastníkov konania, právnych zástupcov, verejne aktívnych osôb, ako sú napríklad aktéri verejných protestných zhromaždení, príslušníci akademickej obce a iných právnických povolání.

Na ostatnom zasadnutí súdnej rady pri vymedzení hraníc prípustnej kritiky súdnych rozhodnutí bolo súdnou radou prijaté jednoznačné stanovisko, že výzvy na disciplinárne alebo trestné stíhanie sudcu nie sú vecnou kritikou. Kritika nesmie mať podobu zastrašovania, nátlaku, alebo inej formy ovplyvňovania rozhodovacej činnosti sudcov. Súdna rada odsúdila osobné útoky na sudcov pre ich rozhodovaciu činnosť a poukázala na závery vyplývajúce z odporúčania Výboru ministrov členským štátom k zodpovednosti sudcov, podľa ktorých výklad práva, zisťovanie skutkových okolností a hodnotenie dôkazov, ktoré sudcovia vykonávajú pri rozhodovaní vo veciach, nesmie viesť k občianskoprávnej alebo disciplinárnej zodpovednosti, s výnimkou prípadov úmyslu a hrubej nedbanlivosti a nesmie viesť k trestnej zodpovednosti sudcu, s výnimkou zlého úmyslu. Sudcovia nesmú byť osobne zodpovední v prípadoch, keď ich rozhodnutia boli zrušené alebo zmenené v odvolacom konaní.³

Dnešným dňom bol zverejnený program júnového zasadnutia súdnej rady, ktorá sa bude zaoberať výrokmi premiéra, ministra vnútra,⁴ ale aj poslankyne parlamentu a exministerky spravodlivosti Slovenskej republiky⁵ na adresu sudcov.

Kedy a či sa klíma v spoločnosti zmení, nevie nik predpokladať.

² https://www.trend.sk/pravo/zmeny-disciplinarnych-konaniach-sudcov-smeruju-naplneniu-europskych-standardov?itm_brand=trend&itm_template=other&itm_modul=najnovsie-clanky-autora&itm_position=1

³ <https://zasadnutia.sudnarada.sk/data/att/18775.pdf>

⁴ <https://zasadnutia.sudnarada.sk/data/att/18861.pdf>

⁵ <https://zasadnutia.sudnarada.sk/data/att/18863.pdf>

Každopádne súdna rada bude pokračovať v plnení svojich ústavných a zákonných kompetencií.

Pretože reči sa hovoria a chlieb sa je.

V Bratislave, dňa 4.júna 2025

JUDr. Dana Jelinková Dudzíková, LL.M.
členka Súdnej rady Slovenskej republiky